

# ANTIKRIST VIII



**18.** Křesťanský pojem boha – bůh bohem nemocných, bůh pavouk, bůh duch – jest jedním z nejkoruptnějších pojmů boha, jichž na zemi bylo dosaženo; představuje snad přímo ukazatele minima v sestupném vývoji typu bohů. Bůh degenerovaný v odpor k životu, místo aby jej prozářil svým věčným souhlasem!

V bohu vypověděno nepřátelství životu, přírodě, vůli k životu! Bůh formulí pro každé hanobení „tohoto světa“, pro každou lež o „onom světě“! V bohu zbožněno Nic, svatořečena vůle k Ničemu!...

**19.** Nedělá věru čest náboženskému nadání silných ras severní Evropy – o vkusu ani nemluvě, že neodvrhly křesťanského boha. Byly by se musily vypořádat s tak chorobným a senilním výplodem dekadence. Ale ulpěla na nich kletba za to, že se s ním nevypořádaly: převzaly chorobu, stáří, odpor do všech svých instinktů – od té doby už vůbec nestvořily boha.

Téměř dvě tisíciletí bez jediného nového boha! Nýbrž stále ještě, a jako by právem trval, jako ultimátum a maximum bohotvorné síly tohoto ducha-tvůrce v člověku, onen politováníhodný bůh křesťanského monotono-teismu!

Tento hybridní, úpadkový útvar z nicoty, z pojmu a odporu, v němž došly sankce všechny dekadenci instinkty, všechny zbabělosti a zemdlenosti duše! –

**20.** Tím, jak odsuzují křesťanství, nechtěl bych se dopustit křivdy na příbuzném náboženství, které počtem vyznavačů má dokonce převahu: na buddhismu. Obě patří dohromady jakožto náboženství nihilistická – jsou to náboženství dekadenci – obě se od sebe liší co nejpozoruhodněji. Kritik křesťanství je indickým učencům hluboce za to vděčen, že nyní je možno obě srovnávat. – Buddhismus je stokrát realističtější nežli křesťanství, – má v těle dědictví objektivního a chladného kladení problémů, přichází po filosofickém hnutí trvavším stalet; pojem „boha“ je už vyřízen, když buddhismus přichází.

Buddhismus je jediné skutečně pozitivistické náboženství, které nám dějiny ukazují, až do své noetiky (přísného to fenomenalismu –), neříká již „boj proti hříchu“, nýbrž dává plně za pravdu skutečnosti, říká „boj proti utrpení“. Má už za sebou – tím se hluboce liší od křesťanství – sebeklam morálních pojmů –, stojí, mluveno mou řečí, mimo dobro a zlo.– Obě fyziologická fakta, na nichž spočívá a na něž obrací zřetel, jsou: předně nadměrná dráždivost senzibilit, která se projevuje rafinovanou schopností bolesti, za druhé pak předuchovělost, příliš dlouhé žití v pojmech a logických procedurách, jímž doznal újmy osobní instinkt ve prospěch „neosobního“.

(– Oboje to stavy, jež asi znají ze zkušenosti aspoň někteří z mých čtenářů, „objektivní“, stejně jako já.) Na základě těchto fyziologických podmínek vznikla deprese: proti ní Buddha postupuje hygienicky. Používá proti ní života pod širým nebem, putování; střídmosti a výběru stravy; opatrnosti vůči všem

lihovinám; opatrnosti taktéž vůči všem afektům, které dělají žluč a rozpalují krev; žádné starosti ani o sebe, ani o jiné. Vyžaduje představ, jež buď dávají klid nebo rozveselují – vynalézá prostředky, jak jiným představám odvyknout. Dobrota, býti dobrotivým, toť Buddhovi něco, co podporuje zdraví. Modlitba je stejně vyloučena jako askeze; není kategorického imperativu, není vůbec nátlaku, ani uvnitř klášterní obce (– lze zase vystoupit –).

To všechno by byly prostředky k zesílení oné nadměrné dráždivosti. Právě proto také nežádá boje proti těm, kdo jsou jiného smýšlení; jeho učení ničemu tolik se nebrání jako citu pomsty, nechuti, resentimentu(– „nikoli nepřátelstvím dojde nepřátelství konce“: dojemný refrén celého buddhismu...). A to právem: právě tyto afekty by byly dokonale nezdravé vzhledem k dietetickému hlavnímu úmyslu. Únavu ducha, v níž zastihl svou zemi a jež se projevuje v nadměrné „objektivnosti“ (to jest v oslabení individuálního zájmu, v zlehčení vlastní váhy, „egoismu“), potírá přísnou redukcí i nejduchovnějších zájmů na osobu.

V učení Buddhově stává se egoismus povinností: „Unum necessarium“, „jak ty se zbavíš utrpení“, to reguluje a vymezuje celou dietu ducha (– snad si smíme připomenout onoho Atéňana, jenž rovněž vyhlásil válku čisté „vědeckosti“, Sókrata, jenž povýšil osobní egoismus na morálku i v říši problémů).